

Behin baino gehiagotan salatu zen haxe: malinformazio eta in toxikazio zentralista, Madrildik bakarrik begiratuz, hainbat komunikabide estatalek nahiz pribatuk «monopolizatzen» dutena, eta Espainiako Herri guztietara zabaltzen. Horrek sortu eta barruraino sartu duena zera da: Euskal Herriaren erreibindikazio eta burruka osoarekiko ukapena, Herria beraganako mesfidantza ez denean. Zalantzarik gabe, barneko «ukapen» eta mesfidantza horrek hartuta aurkitzen dituzu, hasteko, zure solaskide madrildar eta espainiar asko —gehienak?—, gogo oneko lagun «irekiak» edota zure «kideko» kristau bakezale eta ezker-tiar izan arren.

Elkarrekiko mesfidantza eta ukapen mingarri eta guzti, ez dut uste inola ere itxitasunaren, zapuzkeriaren eta etenaren jokabidetatik abiatu behar dugunik. Lan handia egin beharra dugu Espainiako Herrien eta gogo oneko herritarren artean, komunikazioa zabaltzeko eta ez itxeko. Aurrena, komunikabide handien monopolioak eraikitako horma haustea eta eraustea da, hain zuzen ere.

Horixe ikasi dut Madrilgo Kongresuan. ■ *Paulo Agirrebaltzategi.*

R.I.E.V.en ARO BERRIA

«R.I.E.V. berriro plazaratzen da, kemen berriekin, zuzendari Julio Caro Baroja jaun ospetsua duela, arazo eta antsia milen agertoki izateko asmoz».

Hona Zuzendaritzaren hitzak. Eta halaxe da izan: 1983ko irailean birsortua da R.I.E.V. aldizkari klasikoa. 1936ko egorak ekarritako «lozorro hartatik esnatzen» dela orain diote oraingo zuzendariek. (Frankismoak inposaturiko egoera «lozorro»a baino gehixeago ere izan ote den nago, «Lazaroren lozorroa» ez bada behintzat).

R.I.E.V.ekin aldizkari klasiko bat agertzen zaigu berriro. Gogora dezagun 1907an sortu zuela Julio Urkijo jaunak, 1921ean Eusko Ikaskuntzak bere aldizkari zientifiko bezala hartu zuela, Urkijo sortzailearen gidaritzapean beti ere, 1936an, gerrakoan, desagertarazi zen arte, eta ospe handikoa zela jakitun eta ikerzaile-andana baten lankidetzarekin.

Gaur, atzera plazaratzean, lehengo lepotik du burua

R.I.E.V.ek. Lehen aldiko ildotik jarraitu nahi du Julio Caro Barojak, batipat arazorik istilutsuenetako bitan:

- R.I.E.V. ez da dibulgazio aldizkaria izango. Jite herritarren aurka, R.I.E.V.en tradizioa inbokatzen du Julio Caro Barojak: «Lo que no fue nunca la «R.I.E.V.» fue una revista de divulgación o «popular»... La «R.I.E.V.» fue como fue y hay que respetar un criterio de continuidad»...

- Bigarren arazoa, hizkuntzari buruzkoa. Aldizkari «plurilingüe» da: «La «R.I.E.V.» fue «internacional» desde el punto de vista lingüístico»... «Una publicación de alto nivel tiene que mantener esta línea, aunque hay que reconocer que el plurilingüismo no sea del todo cómodo».

Julio Caro Barojak seinatzen duen hau, bide iraunkorra ote? Baietz uste dugu, historia eta Elkargoaren gehiengoa alde bait ditu. Baina ezin dezakegu ahantz, Zuzendaritzarena barik, Elkargoarena dela aldizkaria, eta badela hor beste eritzirik ere, J. Caro Barojak berak aditzera ematen digunez: «Al discutirse el asunto de la reaparición de la «R.I.E.V.» hubo socios de «Eusko Ikaskuntza» que en la Asamblea General que se celebró en Durango, expusieron la tesis de que, precisamente, había que darle un aspecto más popular, o menos elitista como se dice ahora. También plantearon la cuestión del idioma, sosteniendo que debía dársele prioridad al vasco».

R.I.E.V. berri hau sei hilabetero argitaratuko da, egitura honekin: *tribuna*, *aipaleku*, *bibliografia* eta *albiste*.

Aro berriko lehen zenbaki honek, 206 orrialde ditu, hiru hizkuntzatan idatzirik dago (euskara, espainiera, frantsesa), espainierak gehiengoa duelarik. Hogeitahamaikagarren urtean dago aldizkaria, XXVIII. tomoan.

Edukinari dagokionez, hona zenbait datu: «Eusko Ikaskuntza»ren zuzendariaren (J. M. Barandiaran) eta aldizkariaren zuzendariaren (J. C. Baroja) sarrerren ondotik, zenbakiaren sail nagusia dator: *tribuna*. Eta hemen hiru artikulu nagusi: Jesus Altunaren «Situación actual de los estudios arqueológicos pre- y protohistóricos en el País Vasco». Joan Mari Torrealdayren «Euskal liburuaren bide luzea», eta Julian Ajuriaguerraren «L'isolation, technique de guérison, règle de vie, voie de perfectionnement». Hurrengo sailean, *aipaleku* izenekoan, hiru libururen aipamena egiten dute Luis Michelena, Gurutz Ansolak eta Inigo Aguirrek. *Bibliografia* sailak 49 orrialde eskaintzen dizkio Euskal Herriko artearen historiako liburu-zerrendari. Justo Garatek, sail berean, ohar osagarri zenbait egiten dio R.I.E.V.en aurkibideari. *Albiste* saila dator gero, eta hemen zenbait ohar, aurkezpen eta omenaldi.

Orohar, zer esan zenbaki honi buruz? Nire inpresioa da, ez dagoela behar bezainbat landua, ez duela artean beharko lukeen tamaina. Nire gustorako, leku gehiegi hartzen du bibliografiak, tratamendu tipografiko honekin. «Nazioartekotasuna»ri zenbaki honek ez dio soluzio egokirik ematen: artikuluek ez dute atzean laburpenik beste hizkuntzatan, batek salbu eta berak oker: alegia, espainierazko artikulua espainieraz du laburpen-txoa. «Plurilingüismo»ak ere saio gehiago beharko du, adibidez, zenbait lanen hizkuntz doblaketak astundu egiten bait du aldizkaria. Aztertzekoa da, baita, hizkuntzen arteko barne-oreka zenbaki bakoitzean. Oraingoan, espainierak du lehentasuna. Eta azkenik: zenbait lan aspaldi idatziak izateak edota beste norabaiterako burutuak eta, inoiz, bestetan argitaratua egoteak zenbakiari freskotasun eta nobedade pittin bat kentzen ote dioten nago.

Dena den, nire ustezko akats hauek erraz, oso erraz emendatzeak dira, eta ziur gaude halaxe gertatuko dela.

Ongi etorria ematearekin batean, gure zorionik sutsuenak bidualtzen dizkiogu R.I.E.V.i, eta bizitza luze eta emankorra opa. ■ *Joan Altzibar.*

JENERAL BERRIA

Jeneral berria dute jesuitek. Wojtyla aita sainduak ezarritako egoera berezi eta anormalean denboraldi luzea egin ondoren, azkenean izan dute Arruperen ondorengoa hautatzerik. Eta norbaitek zioenez, askatasuna aukeratu dute, libertatearen alde jokatu dute. Ez diote amen esan aita sainduari; «beren» jenerala aukeratu dute, eta ez aita sainduarena. Ez Pittau, ez Tucci, ezta Dezza ere; baizik jesuitentzat berentzat ere ia ezezaguna zen Peter Hans Kolvenbach holandarra. Zorionak jesuitei! Wojtyla-ren pentzakera eta jokabidea zertxobait ezagututa (barkatuko ahal dit Paloma Borrero-k nere ausartzia!), ez bait zirudien errazegia horrela jokatzeak.

Jeneral berriari buruz prentsak eskaini dizkigu datu batzuk; ez gehiegi noski, ez bait zen itxuraz jeneralgaien artean sartzen. Elkarriketako gizona da, zortzi (hamar dio zenbaitek) hizkuntza dakizki, espezialista da hizkuntzalaritza orokorrean, oso